

УДК 655.422+004.77

Ю. А. Ших, І. В. Огірко

Українська академія друкарства

ВІРТУАЛЬНЕ ПАЛОМНИЦТВО — ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ДУХОВНИХ ПОТРЕБ

Досліджується віртуальне паломництво, що є однією з новітніх можливостей для задоволення духовних потреб. Розглядається доцільність кіберпростору у разі обмежених життєвих умов.

Віртуальне паломництво, Інтернет-технології, соціологія релігії, кіберпростір

Паломництво у житті адепта релігійного вчення — важлива практика, символічне ядро якої розташоване посеред шляхів задоволення духовних потреб віруючого. Можна очікувати індивідуальних деструктивних проявів стану відносної депривації, якщо виникають перешкоди у досягненні бажаного релігійного екстазу. У ключі переваги практичної мультиметодологічності у соціальних науках, виникає ідея потреби якісного медіатора, боротьбу за втілення якої на лінії авангарду впевнено веде медіа (важливо, що не у тотожному трактуванні Маклуена, тобто медіа — медіатор, а радше як комунікативні канали для трансляції інформації). Акцентувати увагу на духовних потребах як потенційних складниках щасливого життя дозволяють результати дослідження Київського міжнародного інституту соціології (вибірка — 2037 респондентів, похибка вибірки — 2,2%), згідно з якими духовні потреби становлять сегмент обсягом 10% від сукупності факторів щасливого життя [1].

Іншою важливою тенденцією сучасності є збільшення протяжності у часі віртуалізації щоденних практик. Звісно, дуже важливу роль у цьому процесі відіграє впровадження інформаційних технологій у різноманітні галузі суспільного життя. Можна припустити, що з уведенням нової технології створюється нова інформаційна фаза, у межах якої індивіди зможуть використовувати створені технологічні умови для задоволення нових/наявних потреб. Отже, найважливішою функцією віртуальної реальності слід вважати експресивне самовизначення особистості, вільний вибір координат соціального простору, які найкраще відповідають її світогляду, ціннісним установам тощо [2].

Важливо, що слова «паломництво» та «віртуальний» впевнено ввійшли у сучасну англійську лексику (щодо розгляду української — немає відповідної опції на Інтернет-ресурсі). Сервіс «Google Books Ngram Viewer» дозволяє вибудувати графіки динаміки зустрічі слів (які задані користувачем програми) у книгах, виданих протягом 1800–2008 рр. На рис. 2 наведено графік, що підкреслює зростання кількості згадок про віртуальність та умовну стабільність кількості згадок про паломництво [4].

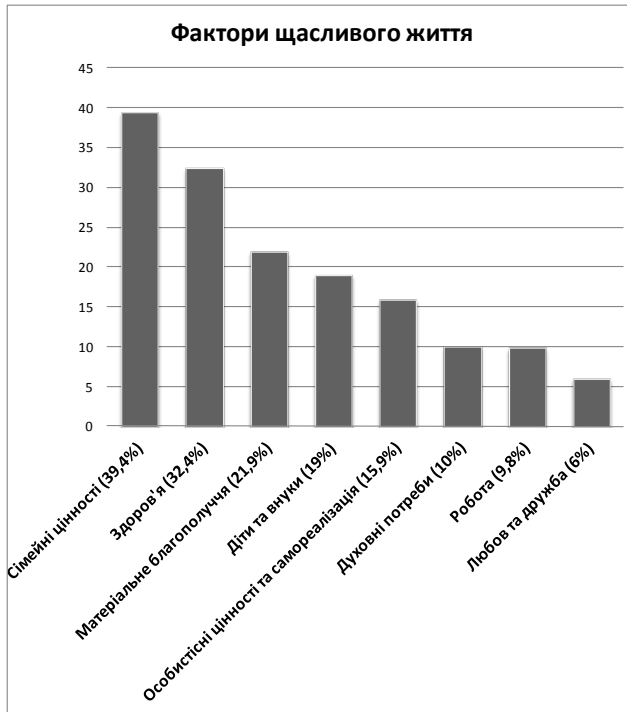

Рис. 1. Розподіл відповідей респондентів на питання про фактори щасливого життя

Google books Ngram Viewer

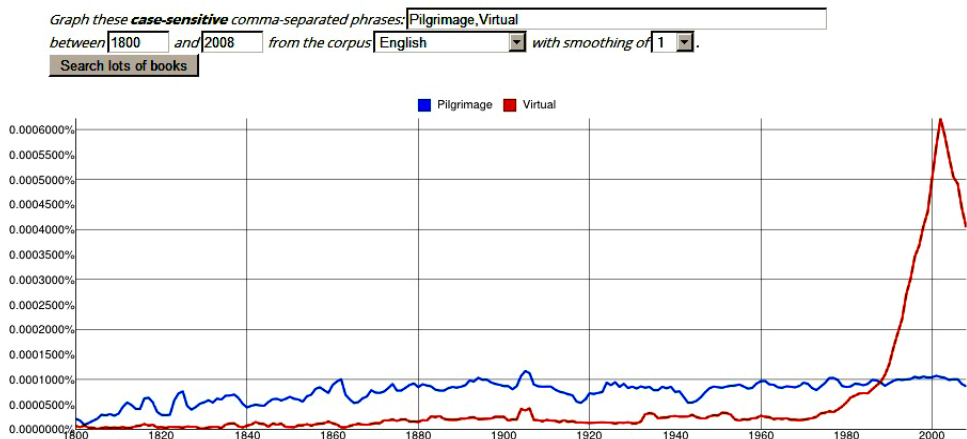

Рис. 2. Динаміка згадок про слова «Pilgrimage» (паломництво), «Virtual» (віртуальний), заданих як вихідні дані на сервісі Google Books Ngram Viewer

Широко відома у колах користувачів мережі Інтернет енциклопедія «Wikipedia» розглядає паломництво як подорож або пошук, який включає велике моральне чи духовне значення. Для релігій маркером наявності священного є такі критерії: 1) народження чи смерті засновників вчення та/або святих; 2) їхнього духовного пробудження; 3) їхнього поєднання (візуального чи вербального) з божественним; 4) у яких чудеса були виконані чи засвідчені тощо [8]. У праці «Християнське паломництво у модерній Східній Європі» можна виявити таку класифікацію різновидів місць земного паломництва: а) паломницькі святині; б) релігійні пам'ятки; в) місця релігійних фестивалів [7].

Можна погодитися, що віртуальне паломництво — неологізм для сайту в мережі Інтернет, де люди можуть імітувати священну подорож в освітніх, економічних і духовних цілях [5]. Отже, місце релігійного переноситься з локації у «тілі та місці» в «розум у просторі». Наприклад, на сайті www.sancta.org віртуальні паломники (pilgrimoids) можуть залишити віртуальні троянди та молитви [6]. Отже, можна спостерігати сакральність простору, яка творить протизначення сакральності місця, а посередником взаємодії з божественним стає носій віртуальної технології. Нижче — приклад молитви, який включає текстові частини та елементи інтерфейсу (у квадратних дужках).

Я зупиняюся на мить і думаю про любов і благодать, які Бог показує мені, творячи мене на кшталт Його образу і подібності. [Натисніть вперед];

«Залиште мене тут. У камері, де ніколи не світило сонце, ніхто не заговорить зі мною. Це золоте мовчання робить мене вільним» (частина вірша, який написаний ув'язненим в концентраційному таборі Дахау). [Натисніть вперед];

Що Ви говорите мені, Господи? [Натисніть вперед];

Ісус ви говорите зі мною словами Євангелія. [Натисніть вперед];

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, як це було на початку, є і буде завжди, на віки вічні. [Співати «Глорія»].

Зрештою, попри дискусивність специфіки віртуального паломництва, останнє включає перелік переваг [5]:

цілодобовий доступ до місць паломництва, тому що сайт розміщений у віртуальному просторі;

можливість міжконфесійних досліджень завдяки відсутності вимоги конфесійної належності;

завзвичай безкоштовне, за винятком оплати доступу до Інтернет-мережі;

можна досягнути більшого візуального наближення до святинь, творів мистецтва з метою, наприклад, кращого споглядання;

існують міркування безпеки.

Серед сучасних технологій, які дають змогу здійснити віртуальне паломництво можна виокремити:

інтерактивні панорами (3D-панорами) як елемент Інтернет-сторінок — наприклад, на інтернет-сторінці <http://vv-orthodox.org/kafedralnyj-sobor/>

virtualne-palomnuctvo можна звершити віртуальне паломництво в Успенський кафедральний собор Володимир-Волинської єпархії;

інтерактивні додатки на сторінках у соціальних мережах (www.facebook.com, тощо) — наприклад, сторінка для «Віртуального Всесвітнього Дня Молоді» (<http://www.facebook.com/pages/Virtual-World-Youth-Day/155152027881863>) дозволяє користувачам створювати свої аватари, проглядати відео в реальному часі з Мадриду, слідувати за ключовими твіттер-каналами та блогами і завантажувати власні фотографії і відео;

пізнавальні програми, що видаються на спеціалізованих CD-дисках (наприклад, російська — «Християнські святині на Святій землі», видавець — Інститут комп'ютерного інтерактивного моделювання) (<http://www.youtube.com/watch?v=inBh04JaYgw>).

Розвиток сучасних інформаційних технологій дозволяє використати можливості останніх для вдосконалення різних галузей життя, зокрема, аспектів функціонування духовної сфери. Якщо умовно задати питання про істину в умовах віртуалізації, то відповідь слід шукати у можливості символізації та когнітивного картографування усіх світових суспільних зв'язків у реальному часі [3]. Етичні точки зору на затребуваність впровадження інформаційних технологій репрезентують континуум: від схвального сприйняття до різкого осуду. Хоча, наявна тенденція до акцептації синтезованого підходу до задоволення духовних потреб. Отже, можна стверджувати про наявність ширших можливостей для задоволення духовних запитів. Наприклад, нещодавно монахи-францисканці у Єрусалимі вирішили організувати офіційну Інтернет-сторінку для віртуального паломництва у Храм Гробу Господнього — <http://tikhon.net/hramGrobaGospodnya/>. Питання тотожності релігійного досвіду, отриманого від участі у земному та віртуальному паломництвах — це питання, мабуть, індивідуальної етичної конституції. Узагальнюючи, слід зазначити, що задоволення духовних потреб — це відповідь на питання щодо прийняття релігійного досвіду, отриманого за допомогою можливостей інформаційних технологій.

1. За Януковича українці стали більш нещасними [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://news.dt.ua/SOCIETY/za_yanukovicha_ukrayintsi_stali_bilsh_neschasnimi-77307.html.
2. Маслов Н. Виртуальная реальность как производительная сила культуры [Электронный ресурс] / Н. Маслов. // Философские аспекты виртуальной реальности: матер. межвузовской науч. конф. — 2002. — С. 34–38. — Режим доступа: <http://z3950.ksu.ru/phil/0718131/027-030.pdf>.
3. Романовский Н. Интерфейсы социологии и киберпространства [Электронный ресурс] / Н. Романовский // Социологические исследования. — 2000. — № 1. — С.16–23. — Режим доступа: www.ict.edu.ru/ft/003986/003.ROMANOVSKIY.pdf.
4. Google Books Ngram Viewer [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://books.google.com/ngrams>.
5. Hill-Smith C. Cyberpilgrimage: A Study of Authenticity, Presence and Meaning in Online Pilgrimage Experiences [Електронний варіант] / С. Hill-Smith // Journal of Religion and Popular Culture. — 2009. — №21. — Режим доступу: <http://www.usask.ca/relst/jrpc/art21%282%29-Cyberpilgrimage.html>.
6. MacMillen S. The Virtual Pilgrimage: The Disappearing Body from Place to Space [Електронний ресурс] / S. MacMillen // Journal of Religion and Society. — 2011. — Volume 13. — P. 1–19. — Режим доступу: <http://moses.creighton.edu/JRS/2011/2011-3.pdf>.
7. Nolan M. Christian Pilgrimage in

Modern Western Europe [Електронний ресурс] / M. Nolan, S. Nolan. — Chapel Hill: University of North Carolina, 1989. — Р. 16. — Режим доступу: <http://books.google.com.ua>. 8. Wikipedia [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pilgrimage>.

ВИРТУАЛЬНОЕ ПАЛОМНИЧЕСТВО — ИНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГИИ ДЛЯ УДОВЛЕТВОРЕНИЯ ДУХОВНЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ

Исследуется виртуальное паломничество, которое является одной из новейших возможностей для удовлетворения духовных потребностей. Рассматривается целесообразность киберпространства в случае ограниченных жизненных условий.

VIRTUAL PILGRIMAGE – INTERNET-TECHNOLOGIES TO SATISFY THE SPIRITUAL NEEDS

A virtual pilgrimage which is one of the newest possibilities for satisfaction of spiritual necessities is probed. Expedience of cyberspace is examined in the case of the limited vital terms.

Стаття надійшла 10.04.2012

УДК 304.444+004.7

І. П. Криницька, І. В. Огірко

Українська академія друкарства

АНАЛІЗ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯВИЩА НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ В СІМ'Ї В СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ

Аналізуються інтернет-технології, через які можна почерпнути інформацію про насильство над дітьми в українських сім'ях. Пропонується структура українських Інтернет-ресурсів, де презентується це явище. Розглядаються статистичні дані про домашнє насильство. Встановлюються основні недоліки та перспективи дослідження насильства в сім'ї.

Насильство над дітьми, інформаційні технології, Інтернет, статистичні дані

Явище насильства над дітьми в сім'ї є складною науковою проблемою і стоїть поряд із сучасними суспільними проблемами. Оскільки, жорстоке поводження впливає на особистість дитини, воно також безповоротно впливає на життя майбутніх поколінь, що визначатиме особливості розвитку суспільства. Отож дослідження цього феномена є актуальним сьогодні. У дослідницькому полі цього явища можна виокремити велику кількість методик його вивчення. У цій статті ми досліджуватимемо проблему презентації феномена насильства